

Ferran Colàs, C. O.

L'Oratori i els laics, avui

L'ORATORI I ELS LAICS, AVUI

Recollint el desig amb el que el P. Joaquim Coll acabava la seva xerrada que publiquem més amunt, *que nostres Comunitats expressin al món d'avui la gran veritat: que vivim en la intimitat del Pare, amb ànima de fills*; hauria, un cop més, d'oferir allò que som i fem... alhora que m'agradaria veure “el vostre” compromís cristià, d'una manera o altra, realitzat al costat nostre, perquè són molts els aspectes en els quals ens podem ajudar mútuament.

La nostra vida, la vida de tot home i de tota dona, és una vocació, una crida a dur a terme una missió concreta enmig del món. Un autor del segle II escrivia, referint-se als cristians: *No es distingeixen dels altres homes ni per la seva terra, ni per la seva paraula, ni pels seus costums. Adaptant-se als costums de cada país, mostren una conducta admirable i sorprenent... El que és l'ànima per al cos, això són els cristians per al món*”.

Vocació i missió dels laics en l'Església i en el món

Crec oportú, doncs, tractar d'aquest tema: vocació i missió dels laics en l'Església i en el món –i més concretament en l'Oratori–, sempre actual, però que cal anar replantejant segons avança el temps. Perquè és propi dels laics –i això ho tenia molt clar Sant Felip Neri– posar més i més a l'abast dels homes de tota la terra i de tots els temps el pla diví de la salvació... essent ells també part activa en l'obra salvadora de l'Església. I, de fet, què és l'Oratori sinó una Comunitat de laics al servei dels quals viu una Congregació de preveres i germans¹?

No us sembla fabulosa la vocació cristiana dels laics? Tots, sense excepció, som cridats per quelcom en aquest món. I els cristians amb més raó. Crist vol que tots, amb les nostres pròpies aptituds –moltes o poques, no importa– fem Església, fem Comunitat. I recordem: allò que tu no facis, quedarà per fer!

Què diu el Magisteri?

Al Concili Vaticà II, un gran do de Déu que féu a l'Església –i que avui dia molts sembla tenen en el calaix dels mals endreços o dels records–, ja es tractà sobre la naturalesa, la dignitat espiritual, la missió, la responsabilitat dels laics en l'Església i en el món. Així ho testimonien els diversos documents; per exemple: La Constitució *Lumen Gentium* desenrotlla el seu ensenyament sobre els laics en el context del Poble de Déu; “els laics”, diu, “són els fidels que, després d'haver estat incorporats al Crist pel baptisme, i associats al Poble de Déu, i, a llur manera, fets participants de la funció sacerdotal, profètica i reial del Crist, exerceixen per la seva banda la missió confiada al poble cristià tot sencer”. El Decret *Apostolicam Actuositatem* subratlla entre altres coses la participació activa i responsable dels laics en la missió salvífica de l'Església com a “pròpiament i absolutament necessària”. El Decret *Ad Gentes* assenyalava la importància, o millor el paper irremplaçable dels laics en l'activitat missionera de l'Església. I la Constitució *Gaudium et Spes* situa el compromís dels laics com el moment significatiu i decisiu de les relacions de l'Església amb el món d'avui.

¹ Cf. *Constitucions*, cap. I.

Cal dir que la doctrina del Vaticà II ha estat represa, continuada i desenvolupada els anys següents pel magisteri de l'Església, tant pels Papes com pels Bisbes: els ensenyaments de Pau VI i de Joan Pau II, els diversos Sínodes, el nou Codi de Dret Canònic, el Catecisme de l'Església Catòlica, fins el nostre mateix Concili Provincial... mostren una riquesa impressionant sobre la missió dels laics.

L'Església, poble de batejats

L'Església és el sacrament universal de salvació i, alhora, és el Poble de Déu que proclama, anuncia i transmet el do de la salvació als homes de tots els temps. I aquest Poble també som nosaltres, preveres i laics de la comunitat de l'Oratori de Gràcia. Nosaltres que pel baptisme i els altres sacraments som inserits en el misteri pasqual de Jesucrist, crucificat i ressuscitat, i som constituïts membres d'aquest Poble de Déu que és l'Església. Pel baptisme, en efecte, som fets conformes amb el Crist: "Hem estat batejats en un sol Esperit per formar un sol cos" (*IC* 12, 13). Així tots esdevenim membres d'aquest cos "i respectivament membres els uns dels altres" (*Rm* 12, 5). "Un sol Senyor, una sola fe, un sol baptisme" (*Ef* 4, 5): la dignitat dels membres és comuna a tots pel fet de llur regeneració en Crist. I la condició de batejat és a l'origen de la missió comuna confiada a tots i a cadascú en l'Església, en el món, en la comunitat: la inserció en l'únic Cos de Jesucrist constitueix el fonament que fa possible i exigeix de manera responsable que tots i cadascun dels batejats prenguem part en la missió salvífica de l'Església en la història: En l'organisme d'un cos viu, cap membre no es comporta de manera purament passiva, sinó que participa en la vida i en l'activitat general del cos, així en el Cos de Crist tot el cos realitza la seva creixença segons la funció de cada part (*Ef* 4, 16). Més encara, els membres d'aquest cos són de tal manera units i solidaris, que un membre que no treballi segons les seves possibilitats en la creixença del cos ha de ser considerat inútil a l'Església i a si mateix.

De manera més precisa: Els laics reben de llur unió amb Crist-Cap el deure i el dret de ser apòstols. Inserits com són pel baptisme en el Cos místic de Crist, enfortits gràcies a la Confirmació per la potència de l'Esperit Sant, és el Senyor mateix qui els envia a l'apostolat. Si són consagrats per formar un sacerdoci reial a una nació santa (*1Pe* 2, 4-10), és per fer ofrenes espirituals amb totes llurs accions i per donar testimoniatge de Crist a tota la terra. Els sacraments i sobretot l'Eucaristia els comuniquen i nodreixen en ells aquella caritat que és com l'ànima de tot apostolat... Per l'exercici d'aquest apostolat, l'Esperit Sant, que santifica el Poble de Déu mitjançant els sacraments i el ministeri, atorga de més a més als fidels dons particulars (*IC* 12, 7) distribuint-los a cadascú, un per un, tal com ell vol (*IC* 12, 11), perquè posant-se al servei dels altres, tots siguin com uns bons administradors de la gràcia múltiple de Déu (*1Pe* 4, 10), amb vista a l'edificació del Cos tot sencer en la caritat (*Ef* 4, 16).

Tots som responsables

Cada cristià és cridat a participar activament i de manera responsable en l'única missió de salvació de l'Església, i per tant a viure concretament "el servei" cristià, segons la diversitat de carismes i l'especificitat de les vocacions que l'Esperit dispensa a cadascú. Sovint el mateix sant Pau repeteix l'ensenyament: "Hi ha a l'Església diversitat de ministeris però unitat de missió". Ell convida a les comunitats a destacar bé la

diversitat i varietat dels dons, i al mateix temps a la coordinació i la col·laboració amb vista a l'edificació de l'únic Cos del Senyor.

La responsabilitat de cada cristià no es pot exercir sinó en una comunió íntima i vivent amb tota l'Església, que troba riqueses meravelloses en la varietat i és cridada a la unitat: “Així com en un sol cos tots tenim molts membres, i no tots tenen la mateixa funció, també nosaltres, tots plegats som un sol cos en Crist, i cada un en particular som membres els uns dels altres” (*Rm 12, 4-5*).

D'ací deriva la necessitat d'una comunió constant i creixent entre els fidels i els pastors. Aquesta nostra comunitat no és pas un exemple? Entre uns i altres hi ha una veritable igualtat, a nivell de l'acció comuna, en allò que mira a l'edificació del Cos de Crist. Els pastors, a exemple de Crist, han de posar-se al servei els uns dels altres i al servei dels fidels, han de vetllar per les ovelles que se'ls ha confiat i també anar a cercar la perduda. I els fidels han de prestar-se voluntàriament a col·laborar amb els pastors. Així en la diversitat, tots donen testimoniatge de la unitat admirable que hi ha en el Cos de Crist. És un únic i mateix Esperit qui obra totes aquestes coses.

Vocació

La condició eclesial dels laics va lligada a llur condició baptismal i a llur condició secular.

Com a batejats, els laics són fidels totalment incorporats a Crist i a l'Església. D'altra banda, el mateix Concili Vaticà II presenta els laics inserits en les realitats temporals i terrestres; i és que el cristià ha de viure la seva vocació ací i ara. Els laics viuen en el segle, compromesos en tots i cadascun dels afers del món, submergits en l'ambient on es mouen, la vida de família i la vida social de què està com teixida llur existència. És ací on són cridats per Déu per a la santificació del món i per manifestar d'aquesta manera Crist als altres... Resumint: Són membres de l'Església i són membres d'una societat, i cal assumir tant una cosa com l'altra treballant en bé de tots. Pau VI deia: “El camp propi de llur activitat evangelitzadora és el món vast i complicat de la política, de la dimensió social, de l'economia, però igualment de la cultura, de les ciències i de les arts, de la vida internacional, dels mitjans de comunicació social, així com algunes altres realitats obertes a l'evangelització, com són l'amor, la família, l'educació dels infants i dels adolescents, el treball professional, el sofriment. Com més hi hagi laics impregnats de l'Evangeli, responsables d'aquestes realitats i clarament compromesos en elles, competents per promoure-les i conscients que cal desplegar llur plena capacitat cristiana, estaran al servei de l'edificació del Regne de Déu i, per tant, de la salvació en Jesucrist”².

Missió: servir l'Església

No hi ha, doncs, cap membre que no tingui la seva part en la missió del Cos tot sencer; no n'hi ha cap que no hagi de santificar Jesús en el seu cor i de donar testimoni de Jesús per l'esperit profètic. Cal reconèixer i promoure en i pel Poble de Déu la responsabilitat de tots i cadascun, i per tant dels laics.

² Cf. *Evangelii nuntiandi*.

Cal no oblidar, continua dient Pau VI, ni negligir que els laics poden sentir-se cridats a col·laborar amb llurs pastors al servei de la Comunitat eclesial, pel creixement i la vida d'aquesta, exercint ministeris diversos segons la gràcia i els carismes que el Senyor vol disposar en cadascú...

És necessari que els laics tinguin plena consciència de la vocació a la qual el Senyor els crida per prendre part en la construcció del Regne: "És el Senyor mateix qui urgeix de nou tots els laics a unir-se més íntimament a Ell de dia en dia i a acceptar ben de cor els seus interessos com a propis, a associar-se a la seva missió de Salvador. Ell els envia una vegada més a tota ciutat i a tot lloc on ha d'anar-hi Ell mateix; així per la varietat de formes i de mitjans de l'únic i mateix apostolat de l'Església, els laics es mostraran col·laboradors seus, sempre segons les exigències del moment present, gastant-se sense parar en el servei del Senyor i sabent que llur treball en Ell no pot ser inútil".

Ningú no és exclòs i ningú no es pot fer substituir. Els laics, però, han de saber llegir els signes dels temps per desxifrar i acollir les exigències de Déu, d'aquest Déu que opera en la història i per mitjà de la història, amb vista a l'edificació del Regne.

La missió apostòlica o pastoral dels laics poua el seu contingut en llur ésser mateix de membres de l'Església i de membres de la societat en llur condició baptismal i secular. La pertinença a l'Església és el fonament que habilita i compromet els laics a compartir, a llur manera i segons llurs possibilitats, la missió salvífica de l'Església mateixa, en l'acte alhora triple-unitari de l'anunci de la Paraula, de la celebració del culte que santifica, del servei de l'home en la caritat de Crist. Els laics han d'ajudar llurs germans dins la Comunitat, han de difondre la Paraula, particularment, per exemple, pels catecismes, etc.

Servir l'home

Hom troba quatre elements que es presenten com a essencials en la promoció de l'home segons la seva veritat total: la seva relació amb Déu, la relació amb si mateix, la relació amb els altres i la relació amb les coses.

Servir l'home significa elevar-lo a la seva relació radical amb Déu Creador i Pare. Cal ajudar-lo a descobrir i viure la seva dimensió religiosa intrínseca, preparant-lo per a rebre de Déu el do de la fe, que introdueix l'home en la comunió íntima de l'amor i de la vida amb Déu.

Servir l'home significa també elevar-lo en la seva relació amb si mateix, creat a imatge i semblança de Déu i cridat a esdevenir fill de Déu en el Fill.

Servir l'home significa també elevar-lo en la seva relació amb els altres. L'ajut que els laics poden i deuen aportar en el nucli social i polític és fonamental.

Servir l'home significa elevar-lo en la seva relació amb les coses, en la línia de la fidelitat a la tasca de dominació rebuda de Déu des del començament.

Per mitjà d'aquest servei alhora múltiple i unitari de la promoció de l'home, els laics contribueixen a crear i a desenvolupar una cultura cada vegada més humana i més humanitzadora, que troba la seva font inexhaurible i el seu aliment incessant en la veritat integral sobre l'home, veritat que resplendeix en el rostre de Jesucrist, el Verb fet home.

Corresponsabilitat

Els laics poden complir llur missió en l'Església i en el món ja individualment, ja agrupats entre ells en comunitat; per això ens trobem aquí, sovint, formant "comunitat". Però, abans de traduir-se en obres específiques, l'apostolat individual es defineix pel testimoni de la vida cristiana, per una manera de viure cada dia que s'inspira en l'Evangeli.

Els preveres, per la nostra banda, hem de reconèixer sincerament i hem de fer progressar la dignitat dels laics i llur propi paper en la missió de l'Església...; i els fidels han de ser conscients de llurs deures envers els preveres, rodejant d'amor filial aquells que són llurs pastors, compartint les seves sol·licituds, ajudant-los tant com sigui possible amb la pregària i l'acció... Per tant, l'apostolat només pot atènyer una plena eficàcia gràcies a una formació diferenciada i completa.

L'objecte principal d'aquesta formació general dels laics ha de ser el desenvolupament de les actituds personals responsables, i conseqüentment morals, que responen a les grans veritats de l'Església i que n'asseguren una realització concreta en la vida individual i social. Cal desenvolupar la consciència de llur pertinença a Déu com a contingut fonamental de la llibertat cristiana i com a criteri de judici sobre els esdeveniments d'aquest món, i de la pertinença a Crist en l'Església.

El model d'aquesta espiritualitat viscuda és la Verge Maria, Mare de Déu i mare nostra, que ha viscut la seva llibertat com una total obediència a Déu i un servei als altres. Que ella intercedeixi a favor nostre per tal que obtinguem els fruits desitjats en aquesta nostra comunitat de l'Oratori de Gràcia.

I que sant Felip Neri, laic i prevere compromès en el seu temps, força semblant al nostre, vetlli per tots nosaltres, perquè el desig de viure en la intimitat del Pare, amb esperit de fills, es vegi acomplert. Aquesta és, com diu molt bé el P. Joaquim Coll en la xerrada esmentada, l'essència de l'espiritualitat felipona i no altra que l'espiritualitat del mateix Evangeli, que en síntesi és la gran revelació de Jesucrist, que Déu Pare és nostre Pare i que tots som germans.

P. Ferran Colàs Peiró, C. O.